

การย่อยสลาย ดังนั้นถ้าหากมีการจัดการไม่ดีพอก็จะมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและ
 ผู้บริโภคได้ ดังเช่นที่เกิดปัญหาในต่างประเทศดังได้กล่าวมาแล้ว
 ประเด็นต่าง ๆ ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้เป็นหลักการเบื้องต้น ซึ่งจะได้กล่าวโดยละเอียดในส่วนที่เกี่ยวข้อง
 ต่อไป

เกี่ยวกับรูปแบบของการประกอบธุรกิจการปลูกพืชโดยไม่ใช้ดินในประเทศไทย

เราได้เรียนรู้ประโยชน์ของการปลูกพืชโดยไม่ใช้ดินมาแล้วในบทที่ 1 แต่ในที่นี่จะขอกกล่าวถึง
 รูปแบบการประกอบธุรกิจการปลูกพืชโดยไม่ใช้ดินในประเทศไทยที่น่าสนใจคือ

ภาพที่ 17.15 แนวคิดในการประกอบธุรกิจการปลูกพืชโดยไม่ใช้ดินในประเทศไทย

17.5.1 การผลิตพืชเชิงธุรกิจ

เป็นการดำเนินการผลิตพืชเพื่อจำหน่ายออกสู่ตลาดที่ผู้ผลิตมั่นใจว่าไม่มีปัญหา โดยการวางแผนการ
 ผลิต ปริมาณ และคุณภาพที่ลูกค้าต้องการ

17.5.2 การจำหน่ายวัสดุอุปกรณ์และระบบการผลิต

เป็นการจำหน่ายวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตทั้งระบบ ซึ่งอาจรวมถึงการบริการเกี่ยวกับการให้คำ
 ปรึกษา ออกแบบและติดตั้งระบบให้แก่ลูกค้า

ภาพที่ 17.16 การจำหน่ายผลผลิต (ซ้าย) และวัสดุอุปกรณ์และระบบการผลิตพืชโดยไม่ใช้ดิน (ขวา)

17.5.3 การจำหน่ายชุดปลูกขนาดเล็ก หรือ การผลิตชุดผลิตแบบสำเร็จรูปขนาดเล็ก

ชุดปลูกขนาดเล็กสามารถเลือกวางได้ตามที่ต่าง ๆ โดยใช้พื้นที่น้อยและสามารถใช้ปลูกพืชสวนครัวรวมทั้งไม้ดอกและไม้ประดับ) แบบหมุนเวียนเพื่อนำมาบริโภคในครัวเรือนได้ตลอดทั้งปี การผลิตพืชสำเร็จรูปที่ไม่ยุ่งยากต่อการดูแลรักษาและราคาไม่แพงนี้จะช่วยสร้างความเพลิดเพลินในครอบครัว โดยเฉพาะเด็กและผู้สูงอายุที่จะได้เห็นการเจริญเติบโตของพืชที่ปราศจากสารเคมีมาผลิตเป็นอาหารด้วยตนเอง เรียกว่านอกจากจะสะดวกต่อการเริ่มต้นสำหรับการเรียนรู้การปลูกพืชสามารถซื้อไปทดลองปลูกตามอาคาร บ้านพัก คอนโดมิเนียม แฟลตที่มีพื้นที่ใช้สอยน้อย รวมถึงการเรียนการศึกษาในระดับต่าง ๆ แล้วยังเป็นการให้ความรู้พื้นฐานแก่ผู้สนใจและเป็นการนำไปสู่กิจกรรมการผลิตในอนาคตด้วย

17.5.4 กิจการร้านอาหาร

เป็นการแปรรูปผลผลิตที่เจ้าของร้านอาหารมีการปลูกสาธิต/โชว์ให้เห็น แล้วนำผลผลิตไปทำอาหารเพื่อเป็นจุดเด่นในการส่งเสริมการจำหน่าย

ภาพที่ 17.17 การปลูกพืชเพื่อโชว์หน้าร้านอาหาร (ซ้าย) นำผักปลอดสารพิษ (กลาง) และสลัดปลอดสารพิษที่ได้จากพืชที่ปลูกโดยไม่ใช้ดิน (ขวา)

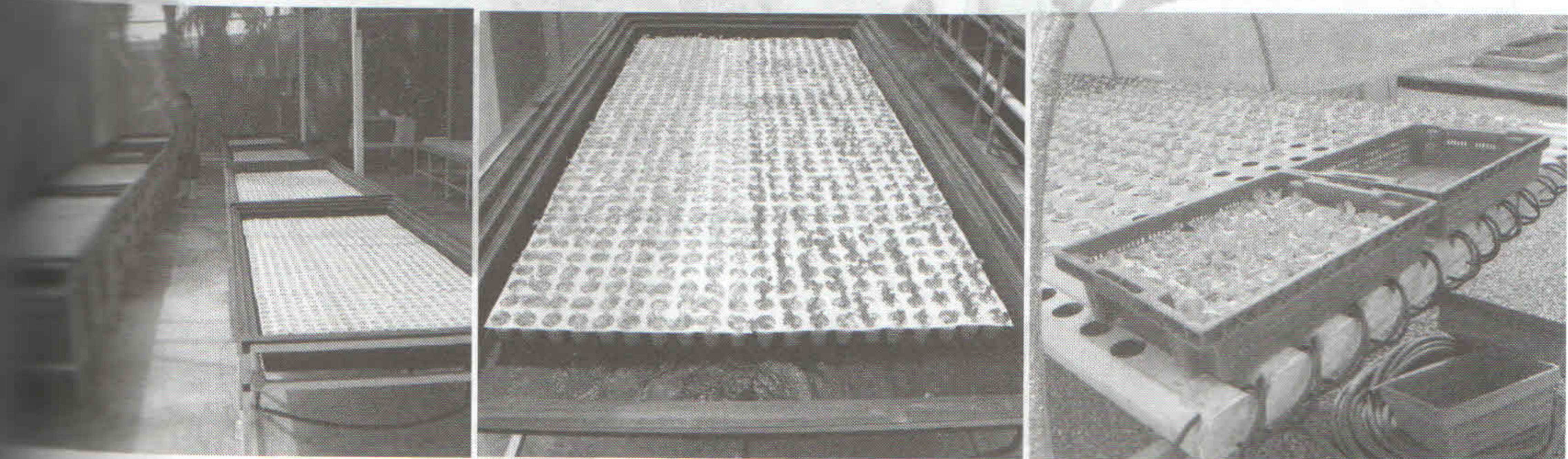
17.5.5 การจำหน่ายต้นกล้าเป็นการค้า

การจำหน่ายต้นกล้าในที่นี้หมายถึงการเพาะต้นกล้าพืชชนิดต่าง ๆ เพื่อจำหน่าย ความสำเร็จของพืชโดยไม่ใช้ดินไม่ว่าจะเลือกปลูกระบบใดก็ตามก็คือต้นกล้าที่ต้องพิถีพิถันเอาใจใส่เป็นพิเศษ ต้นกล้าที่แข็งแรงสมบูรณ์จะสามารถตั้งตัวและเจริญเติบโตได้อย่างรวดเร็วตามแผนการผลิต

ในต่างประเทศจะมีการเพาะกล้าจำหน่ายในราคาต่ำและมีบริการให้ตลอดเวลา โดยต้นกล้าพืชที่จำหน่ายมีทั้งประเภทใบ โดยเฉพาะผักสลัดที่ปลูกด้วยระบบ NFT มักใช้ต้นกล้าเตรียมในวัสดุปลูกที่มีลักษณะเป็นถาดเพาะแบบสำเร็จรูปที่ทำจากพลาสติกหรือวัสดุที่มีคุณสมบัติเหมือนกัน ส่วนต้นกล้าพืชที่จำหน่ายมีทั้งประเภทผล เช่นมะเขือเทศที่ปลูกด้วยระบบที่ใช้วัสดุปลูกมักใช้ต้นกล้าเตรียมในวัสดุที่มีลักษณะ เช่น ร็อควูล ดังได้กล่าวมาแล้ว

สำหรับในประเทศไทยนั้นนิยมเพาะกล้าในถาดเพาะที่มีหลุม โดยเฉพาะพวกผักสลัดต่าง ๆ โดยใช้วัสดุเป็นวัสดุเพาะ มีส่วนน้อยที่ใช้ฟองน้ำเป็นวัสดุเพาะ คาดว่าจะมีการเพาะกล้าแบบเป็นการค้าเกิดขึ้นเพื่อการปลูกพืชโดยทั่วไป และเมื่อใดก็ตามที่มีการเพาะกล้าเพื่อจำหน่ายเกิดขึ้นจะทำให้การปลูกพืชโดยทั่วไปและการปลูกพืชโดยไม่ใช้ดินได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น

ดังนั้น ในการผลิตเชิงธุรกิจที่ใช้พื้นที่มาก ขอให้พิจารณาถึงการเตรียมต้นกล้าและความสะดวกในการจำหน่ายต้นกล้าเพื่อบริการลูกค้าในพื้นที่ปลูกให้ดีขึ้น

ภาพที่ 17.18 การเพาะกล้าเป็นหัวใจสำคัญที่ทำให้การปลูกพืชโดยไม่ใช้ดินประสบความสำเร็จ ภาพซ้ายและกลางคือสภาพการเพาะกล้า ภาพขวาคือต้นกล้าที่พร้อมนำไปปลูกในแปลงอนุบาล

17.5.6 การรับจ้างดูแลและบำรุงรักษา

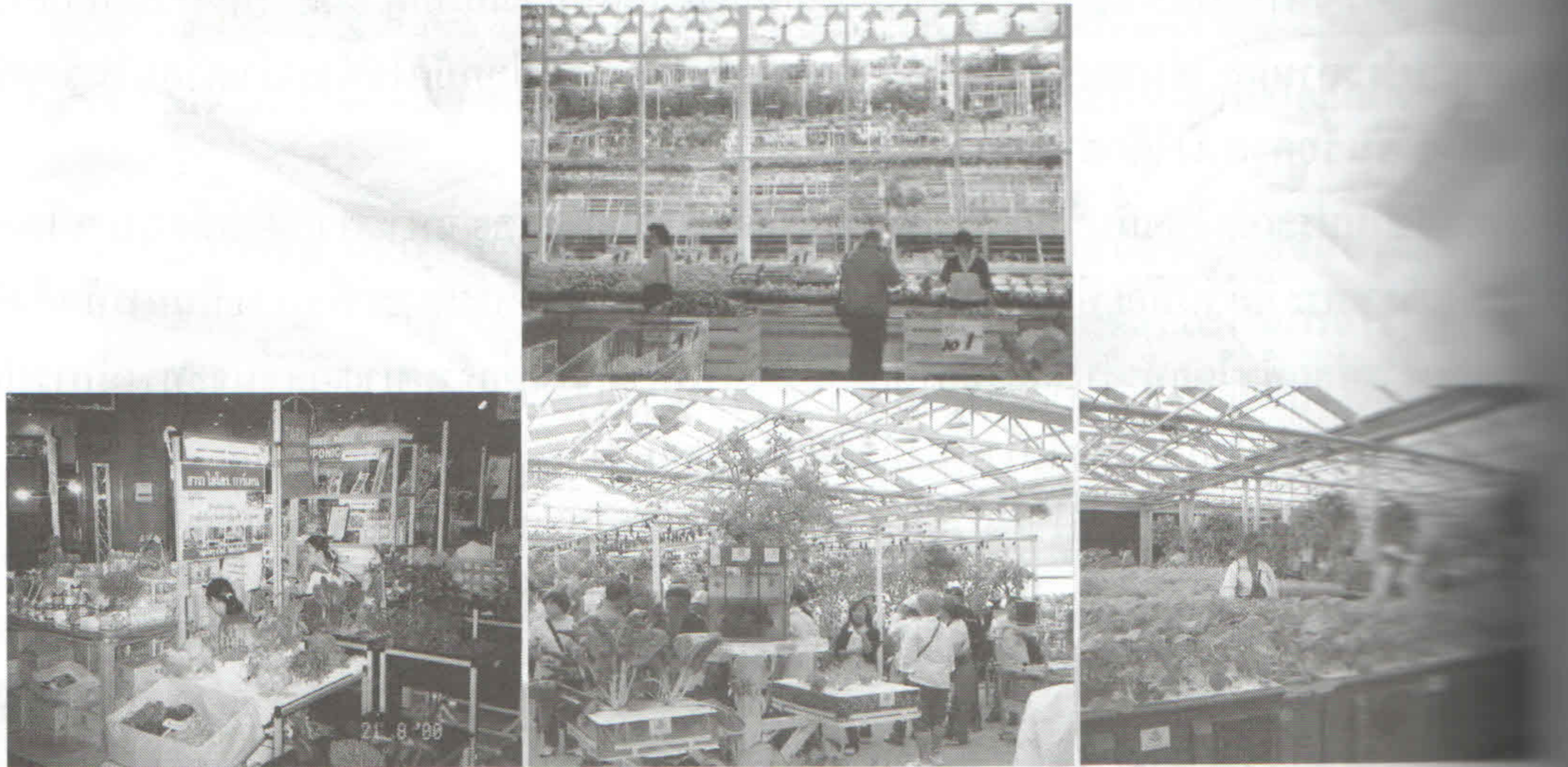
เป็นการช่วยดูแลและบำรุงรักษา เช่น การเปลี่ยนสารละลายธาตุอาหารและต้นกล้าให้แก่ลูกค้าที่ขาดประสบการณ์ โดยเฉพาะกลุ่มลูกค้าที่ปลูกชุดเล็กแบบสำเร็จรูปในลักษณะรายเดือนหรือรายสัปดาห์ทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้อง

17.5.7 ศูนย์รวมการพัฒนาและบริการการปลูกพืชโดยไม่ใช้ดิน หรือศูนย์ "ซอยเลส เซ็นเตอร์"

(Soilless Center) หรือ "ซอยเลส ช็อป" (Soilless Shop) และมีศูนย์เว็บไซต์ ซอยเลส "ซอยเลส เว็บไซต์ เซ็นเตอร์" (Soilless Website Center) เพื่อเป็นการรวมศูนย์ของวัสดุประสงค์ซื้อต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว เช่น

1) การแสดงระบบปลูกแบบต่างๆ รวมทั้งการจำหน่ายสารอาหาร การจำหน่ายผลผลิตจากการปลูกพืชโดยไม่ใช้ดินในรูปแบบต่างๆ

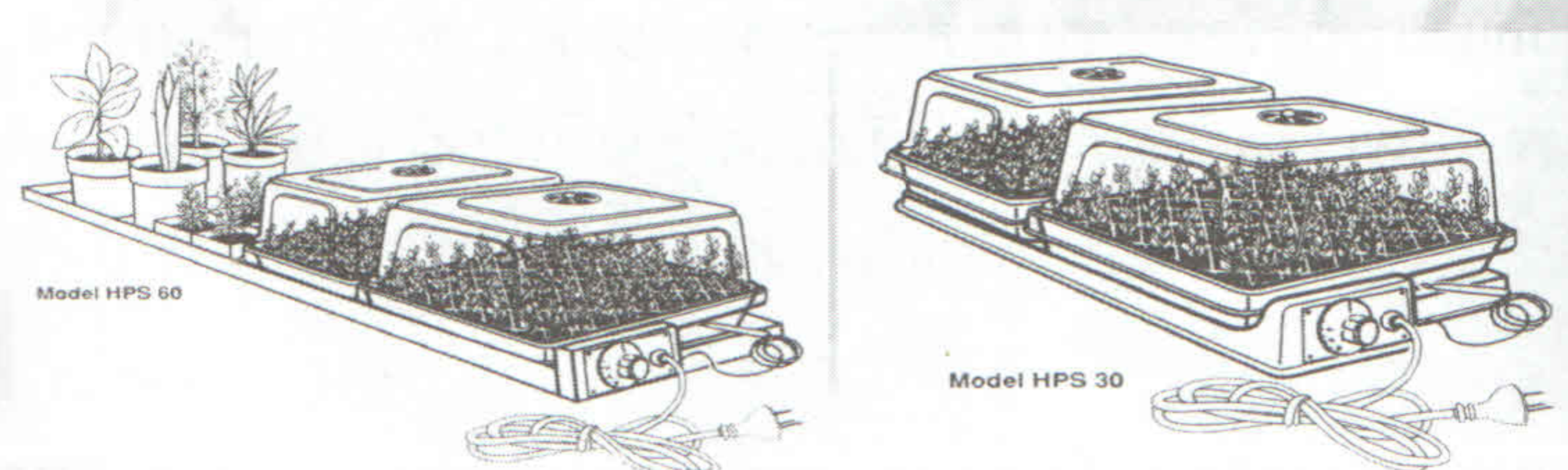
2) การสาธิตการแปรรูปหรือการปรุงอาหารหลากหลายชนิด เช่น ผักหรือผลไม้สดที่เกี่ยวข้อกับชีวิตเพื่อให้ความรู้ในการบริโภคเนื่องจากคนไทยส่วนใหญ่ยังรู้จักการบริโภคผลผลิตที่ได้จากการปลูกพืชโดยไม่ใช้ดินน้อย โดยเฉพาะอาหารที่ทำจากผัก เช่น ผักสลัดนั้นคนส่วนใหญ่ยังไม่กล้ารับประทานผักและน้ำสลัดเพื่อให้ลูกค้าสามารถซื้อเป็นชุดสำเร็จรูปเพื่อนำไปปรุงรับประทานที่บ้านได้

ภาพที่ 17.19 การสาธิตการปลูกพืชโดยไม่ใช้ดินข้างซูเปอร์มาร์เก็ตในต่างประเทศ (บน) และ การออกจำหน่ายผลผลิตและอุปกรณ์และสาธิตระบบการปลูกพืชโดยไม่ใช้ดินในประเทศไทย (ล่าง) ที่มา : Wilson, 1995.

3) การจัดประกวดผลผลิต เช่น การประกวดเกี่ยวกับการปลูก ผลผลิตและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อกับการผลิต เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ผู้บริโภครู้จักสินค้าได้ดีขึ้น รวมทั้งการประกวดวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อกับการผลิต เพื่อสร้างแรงจูงใจให้เกิดการวิจัยและพัฒนาทางด้านนี้ขึ้น

4) การจัดประกวดเกี่ยวกับระบบและวัสดุปลูก เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาของระบบและวัสดุปลูกที่มีคุณภาพเพื่อช่วยลดต้นทุนการผลิต เช่น การประกวดการออกแบบชุดปลูก

ภาพที่ 17.20 ตัวอย่างชุดเล็กที่ชนะการประกวดระดับนานาชาติ ที่มา : Fox, 1995.